

HRVATSKI

Godina XXIII, broj 23

13. lipnja 2013.

cijena 200 Ft

*Orijaško slavlje
petrovskih ognjogascev s prijatelji iz
Hrvatske i Austrije*

Komentar

Hrvatstvo u izlogu

Zdavno me jur trapi jedno pitanje: Gdo je Gradišćanski Hrvat u Ugarskoj, po čemu se prepoznaje ta Hrvat i što ga definira med našimi prilikami? Jedno je već sigurno da prez znanja jezika teško bi bilo karkojega simpatizera morja, tambure, narodne nošnje, folklor, klapske pjesme nazvati Hrvatom. U nedavnom razgovoru s jednim jako poznatim Hrvatom u našoj regiji smo diskutirali o ovom kardinalnom pitanju i povodom rezultata na popisu stanovništva. On mi je podilio svoje mišljenje: po njemu je samo on Hrvat, čiji nukići su još vlasnici materinskoga jezika. Takove Hrvate u cijelom Gradišću, kako mi je i rekao, šaca maksimalno na dvisto. Ništ' već. Ali što ćemo onda s našom brojkom od 6225? Naime, toliko nas ima po popisu stanovništva u našoj regiji (u dvi županija). Suprot te malobrojnosti još dopuščamo da nam neke hrvatske samouprave i hrvatska društva zastupaju Ugri, ali pak asimilirani Hrvati, ki nikako ne smatraju tako važnim znanje hrvatskoga jezika?! I kad ne razumu hrvatski jezik ter dojde do kakovoga foruma, s hrvatskoga moramo preskočiti na ugarski jezik. Nadalje mi nije jasno, kako pojedinci moru složiti u glavi i kakova bezobraznost je potribna k tomu da štimaju, imaju sposobnost peljati takove Hrvate ki – ne daj Bože – još i s jezikom se barataju? Kad dojdete u jedno hrvatsko selo, pak čujete na otvaranju priredbe sve, zvana hrvatske riči, kad imate mogućnosti preštati jedino na ugarskom jeziku pozivnicu i plakatu na hrvatsku manifestaciju, kako vam ne pucaju žice od jada? Ki su ti ugarski Hrvati kim informacijska služba mora vist napisati jedino i isključivo na jeziku većinskoga naroda? Zašto se tako rado tanca i jači u naši narodni nošnja, a kad se dotakne mikrofon od diktafona, najednoč se zabi hrvatska rič? Kako je to da nijednoga organizatora ne iritira kad se ispiše na jednom naticanju da je uvjet najavljenja „pripadnost hrvatskomu narodu“, a isti ti mirno gledaju, kako se poredaju na pozornici Ugri i Ugriće ki još i tri zavježbane rečenice ne moru izgovoriti prez falinge na našem jeziku?! Od kakovih Hrvatov mi onda mlatimo, o kakovom naticanju Hrvatov i Hrvatice čaramo? Zašto se taji vidljiva istina da pobjednik ili pobjednica naticanja, predsjednik ali predsjednica nekoga političkoga ali društvenoga tijela blage veze nima s hrvatstvom, još manje s hrvatskim jezikom, i kako se dojde prevarom do funkcije i titule? Bitno je samo da spektakl spektakulira, da se ljudi smiju i aplaudiraju, da narod se odlično zabavlja sa cirkusom, a to su već i Rimljani tako diktirali. Zabrinuto gledati, dati glas, jadovito kritizirati, ne paše. To je sve iz zavidnosti, zlonamjernosti, reče se.

Da potihno nestanemo, da s jezikom skupa izumrit će i hrvatska svist, no za ovo se samo majucki dio našega naroda brine. Kup poslov i zadać u odgovornosti malogdo kani snositi, a većjezičnosti forsirati onde, kade to ne pada na plodno tlo, namolja nam siromašne i gorke perspektive. Znamda ne bi škodilo zarizati u svist i pamet da postavljanjem fantom hrvatstva u izlog, ne lažemo samo svitu nego najveć i najbolnije sami sebi. Dokidob?

-Tih-

„Glasnikov tjedan“

Ovih dana čitajući napise kako SAD prisluškuje, snima, čita uzduž i poprijeko svijetom, zbog sigurnosnih razloga i borbe protiv terorizma, štiteći time i Ameriku, ali i nas, zapitali smo se jesmo li iznenađeni tom viješću. Živimo u «Vrlom novom svijetu» u kojem su gospodari tehnološkog napretka ujedno i naši gospodari. Mi smo zadovoljni u tom svijetu ako odemo u «spar» i uveče kliknemo na svoj Facebookov prozor, diveći se informaci-

„Razvoj tehnologija u posljednjih dvadesetak godina vodi k svekolikom nadzoru pojedinaca i društava, u kojem je teško odrediti granice, dovodi do modernog robovlasništva u kojem su robovi zadovoljni svojim položajem. Izgrađuju se «velike mašine» i sustavi nadzora.“

jama koje nam on pruža. Patriot Act otvara široka vrata. Čitajući kao srednjoškolska Orvelov roman 1984, ili Huxleyev Vrli novi svijet, mislila sam kako su predočeni svjetovi udaljeni godinama i tek dio znanstvene fantastike. Došli su do nas prije nego što smo i sanjali. Zamislite, više od milijarde ljudi danas se koriste Facebookom, zamjenjujući stvarni svijet življenja prividnim svijetom, u kojem pratimo što se događa s njegovim «znanjima», koji se ogoljuju svima rušeći granice osobnosti i vlastite intime. Ako nisi na Facebooku, ne postojiš, on je zahtjev vremena, moraš raditi ono što svi rade, ne razmišljati, nego slijediti upute...

Razvoj tehnologija u posljednjih dvadesetak godina vodi k svekolikom nadzoru pojedinaca i društava, u kojem je teško odrediti granice, dovodi do modernog robovlasništva u kojem su robovi zadovoljni svojim položajem. Izgrađuju se «velike mašine» i sustavi nadzora. Britanski list Guardian došao je u posjed mape o nadzoru agencije NSA u zemljama svijeta u kojima prikuplja informacije o svim vrstama komunikacija koje se dostavljaju ostalim obavještajnim agencijama, od elektronske pošte do telefonskih poziva, što uključuje i razmjenu poruka na društvenim mrežama Facebooku i Twitteru. Obavještajne agencije tako dobivaju telefonske brojeve, dužinu trajanja poziva, jedinstveni serijski broj mobilnog telefona i potencijalnu lokaciju sudionika u razgovoru. Na taj način sigurnosne službe povezuju potencijalno opasne osobe i nadziru s kim, koliko i odakle razgovaraju ili se dopisuju. Zar smo svi potencijalno opasni!? Svjedoci smo zapanjujućeg napretka tehnologije, računala, interneta, mobitela, pred vratima je i robot s umjetnom inteligencijom. Aldous Huxley je kazao: «Tehnološki napredak samo nam je pružio učinkovitija sredstva za nazadovanje.» Kao i ljudima u Vrlom novom svijetu dokidaju se polako osnovna obilježja čovjeka: individualnost, misaonost, duhovnost, umjetnost, emocije, osjećaji...

Branka Pavić Blažetin

KRIŽEVCI – Križevačko veliko spravišće priređuje se 46. put, a obuhvaća brojna kulturna događanja, predstavljaju se tradicionalni zanati i obrti, predstavljaju mjesne slastice i štošta drugo. Spravišće započinje 9. i traje do 16. lipnja.

Dana 13. lipnja priređuje se program pod nazivom „Kad kultura spaja“, i to u sklopu IPA projekta „Povezivanje multimedijjskih kulturnih centara u okviru prekogranične suradnje“ koji provode glavni korisnik projekta križevačka Gradska knjižnica „Franjo Marković“, mađarski partner „Hrvatski klub August Šenoa“, te pridruženi partner Grad Križevci. Projekt je započet 1. prosinca 2011, traje do sredine 2013. godine. U sklopu programa otvara se izložba Igora Brkića i skupine mađarskih umjetnika naziva Literagrafija. Potom se predstavljaju tri knjige prijevoda i književnih radova; Stjepan Blažetin: Porcija besmisla zb(i)rka/István Blazsetin: egy adag értelmetlenség; Ingrid Potočnjak: Jutarnje kupanje /Ingrid Potočnjak: Reggeli fürdőzés; Milutin Mayer: Krvavi sabor križevački/Milutin Mayer: A véres kőrösi (križevaci) „szábor“, te knjiga Krunoslava Puškara: Rječnik govora potkalničkoga Prigorja. Nakon književne večeri slijedi Glazbena večer u okviru koje će nastupiti glazbeni umjetnici Luka Belani i Miroslav Radić, džez-klarinetist iz Pečuha.

Dana 15. lipnja priređuje se Međunarodna izložba vina „Križevačke gorice 2013“ u suradnji s Vinskom cestom Pécs-Mecsek, u sklopu IPA prekograničnog program Mađarska–Hrvatska, projekt „Prekogranične vinske ceste“.

Aktualno

Osnovan Savjet Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Hrvatske

MIŠO HEPP, FRANJO PAJRIĆ, izabrani predstavnici za Mađarsku

Savjet čine najugledniji predstavnici hrvatskih zajednica iz cijeloga svijeta, ali i predstavnici najvažnijih ustanova u domovini. Savjet čini devet predstavnika BiH, 17 predstavnika manjina, 29 predstavnika dijaspore i 29 predstavnika iz Hrvatske.

Na sjednici 6. lipnja, Vlada Republike Hrvatske donijela je Odluku o osnivanju i imenovanju članova Savjeta Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

Savjet čine najugledniji predstavnici hrvatskih zajednica iz cijeloga svijeta, ali i predstavnici najvažnijih ustanova u domovini. Svi će oni pomagati hrvatskoj vladi u kreiranju i provedbi politike, aktivnosti i programa u odnosu na Hrvate koji žive izvan njezinih granica.

Članovi Savjeta iz reda pripadnika Hrvata izvan Republike Hrvatske jesu predstavnici udruga, organizacija i ustanova Hrvata izvan Republike Hrvatske, osobe uvažene u sredini u kojoj žive, angažirane na očuvanju i jačanju hrvatske samobitnosti svojih zajednica i na unapređenju odnosa s hrvatskom domovinom.

Zajednice Hrvata izvan Republike Hrvatske svoje su predstavnike u Savjet predložile iz redova najvažnijih i najbrojnijih udruga i organizacija. Njihova je zastupljenost određena sukladno brojnosti i značenju Hrvata u dotičnoj državi, aktivnosti i povezanosti zajednice s Republikom Hrvatskom, te radu na afirmaciji ugleda i interesa Republike Hrvatske.

Predstavnici Hrvata iz BiH jesu: ILJO KOPIĆ, ILIJA NAKIĆ, BRANKO IVKOVIĆ, JOSIP SUVALJ, DRAGO BILANDŽIJA, prof. dr. sc. NEVENKO HERCEG, ZORAN TOMIĆ, VLADO DŽOIĆ. Predstavnik Katoličke crkve za BiH je prof. dr. preč. DARKO TOMAŠEVIĆ.

Predstavnici hrvatske manjine jesu: SLAVEN BACIĆ, PETAR KUNTIĆ, TOMISLAV ŽIGMANOV, predstavnici za Srbiju, GABRIELA NOVAK-KARALL, STANKO HORVATH, predstavnici za Austriju, MIŠO HEPP, FRANJO PAJRIĆ, predstavnici za Mađarsku, ĐANINO KUTNJAK, FILIP BOŽIĆ, predstavnici za Sloveniju, JOSIP ROKO ČOLAK, predstavnik za Bugarsku, ANDRIJA VUKSANOVIĆ, predstavnik za Crnu Goru, LENKA KOPRIVOVA, predstavnica za Češku, ANTONELLA D'ANTUONO, predstavnica za Italiju, SEBASTIJAN ČOLAKIĆ, predstavnik za Kosovo, SNJEŽANA TROJAČANEC, predstavnik za Makedoniju, PETAR HATEGAN, predstavnik za Rumunjsku, RADOSLAV JANKOVIĆ, predstavnik za Slovačku.

Predstavnici hrvatskog iseljeničtva/dijaspore jesu: NENAD BACH, JOHN PETER KRALJIĆ, IVAN TOMIĆ, ZVONKO LA-

BAS, NIKO HAZDOVAC, predstavnici za Sjedinjene Američke Države, STJEPAN ASIĆ, MLADEN LEKO, LUKA BUDAK, predstavnici za Australiju, ZVONIMIR ANIČIĆ, IVAN TOMISLAV GRBEŠIĆ, CAROLINE SPIVAK, predstavnici za Kanadu, MONIKA ADŽAMIĆ, MIJO MARIĆ, IVICA ORLOVIĆ, predstavnici za Njemačku, JOSE MARIA VRLJIČAK, VJERA BULAT PETROŠIĆ, predstavnici za Argentinu, MARCO BUZOLIĆ, FRANCO FERRERA CVITANOVIĆ, predstavnici za Čile, MIROSLAV PIPLICA, predstavnik za Austriju, DUBRAVKA SIDONIJA ŠUTO, predstavni- ca za Brazil, IVAN CINDRIĆ, predstavnik za Francusku, LUKA KRILIĆ, predstavnik za Italiju, DANIJELA TASOVAC, predstavnica za Južnoafričku Republiku, LEO PENZIĆ, predstavnik za Novi Zeland, JOSIP ZORICA, predstavnik za Švedsku, ŠIMUN ŠITO ČORIĆ, predstavnik za Švicarsku, MIRA MALOVIĆ-YEELES, predstavnica za Ujedinjeno Kraljevstvo, EDITA LEŠ LOTHE, predstavnica za Belgiju, Dansku, Luksemburg, Nizozemsku i Norvešku, OBERT JAKUBEK, predstavnik za Boliviju, Ekvador, Paragvaj, Peru, Urugvaj i Venezuelu.

Članovi Savjeta iz Republike Hrvatske: mr. sc. DARIA KRSTIČEVIĆ, predstojnica Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, PETAR BARIŠIĆ, zamjenik predstojnika Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, zamjenik ministrice vanjskih i europskih poslova, zamjenik ministra unutarnjih poslova, zamjenik ministra znanosti, obrazovanja i športa, zamjenik ministrice kulture, zamjenik ministra gospodarstva, zamjenik ministra poduzetništva i obrta, zamjenik ministra rada i mirovinskog sustava, zamjenik ministra zdravlja, zamjenik ministrice socijalne politike i mladih, zamjenik ministra turizma, zamjenik ministra regionalnog razvoja i EU fondova, zamjenik ministra financija, zastupnici u Hrvatskom saboru koji predstavljaju Hrvate izvan Republike Hrvatske, mr. sc. MARIN KNEZOVIĆ, ravnatelj Hrvatske matice iseljenika, prof. dr. sc. MATEO MILKOVIĆ, predstavnik sveučilišne zajednice, dr. sc. IVAN KOVAČ, ravnatelj Državnog zavoda za statistiku, VLADIMIR KUMBRIJA, predstavnik Hrvatske radiotelevizije, akademik MIRKO ZELIĆ, predstavnik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, fra JOSIP BEBIĆ, predstavnik Katoličke crkve (ravnatelj inozemne pastve), DUNJA SEITER-ŠVERKO, predstavnica Nacionalne

sveučilišne knjižnice, dr. sc. ZLATKO ŠRAM, predstavnik znanstvenih ustanova koje se bave pitanjima Hrvata izvan Republike Hrvatske, DAVORKO VIDOVIĆ, predstavnik HGK, DRAGUTIN RANOGAJEC, predstavnik Hrvatske obrtničke komore, IVAN MILOLOŽA, predstavnik Hrvatske udruge poslodavaca, prof. dr. sc. IVAN LOVRI-NOVIĆ, predstavnik nevladinih udruga koje u svom djelovanju promiču razvijanje odnosa s Hrvatima izvan Republike Hrvatske.

- hg -

BUDIMPEŠTA – Pod pokroviteljstvom načelnika budimpeštanskog XVIII. okruga Attila Ughya, u subotu, 15. lipnja, s početkom u 15 sati, u Bókayevu vrtu bugarska, hrvatska, slovačka i srpska narodnosna samouprava priređuje tradicionalni susret «Slaveni s juga». Na pozornici pjesmom i plesom publiku će zabavljati folklorne skupine narečenih zajednica. Hrvatsku zastupa budimpeštanska Hrvatska izvorna plesna skupina uz tamburašku pratnju tukuljskog sastava Prekovac.

BUDIMPEŠTA – U Milenijskom parku (II. okrug) 14. i 15. lipnja priređuje se tradicionalni kulturno-zabavni festival «Dan okruga». Prigoda je to da pripadnici većinskoga naroda dobiju uvid u gastronomiju i kulturu armenske, bugarske, grčke, hrvatske, njemačke, poljske, rusinske, srpske i ukrajinske zajednice. Na poziv Hrvatske samouprave II. okruga, od 12:25 sati na pozornici 20-minutnim glazbenim programom nastupa tukuljski tamburaški sastav Prekovac, a od 12 sati u «Ulici okusa» nude se specijaliteti narodnosnih kuhinja.

BUDIMPEŠTA – Hrvatska gospodarska komora – Županijska komora Rijeka, u suradnji s Komorom Mađarske i udruženjem Hungarian Logistic Associations, 12. lipnja 2013. organizirala je događanje pod nazivom Info Day, Croatia's accession to the European Union, održano u mađarskoj Akademiji znanosti. Naglasak je bio na predstavljanju novoga teretnog vlaka na dionici Rijeka–Budimpešta. U sklopu događanja vođeni su i neformalni B2B razgovori u kojima je sudjelovalo preko dvadeset hrvatskih te stotinjak mađarskih tvrtka iz sektora prometa i logistike.

Orijaško slavlje petrovskih ognjogascev

Blagoslavljanje obnovljene ognjogasne zastave, doma i vozila u nazočnosti prijateljev iz Hrvatske i Austrije

Treći dan u četverodnevnom EU-projektu „Zdravo, Europa, stigli smo!“ su ognjogasci Petrovoga Sela najednoč i tri čine skupa svečevali na jednom danu i s tim završili jedan važan period u svojem žitku. Dobrovoljno ognjogasno društvo Petrovoga Sela lani bi moglo svečevati 115. jubilej osnivanja, ali je slavlje odrinuto za jedno ljeto kasnije da sve bude na mjestu, da sve bude onako, kako su to prije isplanirali, zasanjali za jedan divan i gizdavi dan, kot što je bio 1. juni. Jedino smo se bojali od vrimenta da nam ne zapljusne godina, ali marširanje do crikve Sv. Petra i Pavla, tamošnje blagoslavljanje restaurirane ognjogasne zastave, a potom svečanost pred obnovljenim Ognjogasnim domom je sprohadjalo većsto prijateljev i domaćinova pod sunčanima, a negda-negda i oblačnim nebom.

U Striljica je lipo obnovljena zgrada odsad kinč cijele ulice. Lipo nariktana okolica, kiti-ce u hordovu, pogled Sv. Florijana s Visovca iz obloka Ognjogasnoga doma i dvojezični natpis s hrvatskom i ugarskom zastavom prima došljake ujutro. Črljena nedavno kupljena ognjogasna kola lipo su izgancana, na nosu s kitičnim buketom. Skupa čekamo na 87-ljetnu staru zastavu, čiju pantliku je svezala pri blagoslavljanju 1926. ljeta grofica Marija Erdődy. Na čelu povorke se onda ganu zastave, ona najnovija kot dar na stoti jubilej XII. budimpeštanske Hrvatske samouprave i ova druga, ka će biti sada blagoslovljena za restauracijom. Vanjska crikva se napunjuje sa slavljeniki i njevi prijatelji, ognjogasci iz Šenkovca, Dubravica, Staroga Petrovoga Sela, Pinkovca, Ratištofa, Eberave, Kulma, Wintena, Keresteša, Gornjega Četara, Velembe, Radovca, Vasalje, Vincete i Ivánca. Još na vrime zajdu i pedagoške delegacije iz Šenkovca i Globokoga (Slovenija). Petroviski zbor i svirači „Táalentumok“ posebno presenetu seoske fajbegare i polipšaju svetu dvojezičnu mašu u čast Sv. Florijana, ku celebriraju tri naši gosponi: Tamás Várhelyi, sadašnji dušobrižnik Pinčene doline, umirovljeni petroviski farnik Ivan Šneller i takaj umirovljenik Rafael Krammer, a pri oltaru je još i fra Stojan u zastupničtvu franjevcev iz Visovca. Pri koncu maše puhački orkestar iz Taplanave (Táplánszentkereszt) diktira tempo korakova

kreuz selo svečanov povorki sve do Doma fajbegarov, kade načelnica Petrovoga Sela Agica Jurašić-Škrapić začme red svečanih govorov i hvali mjesne aktiviste, kako su se borili pred kratkim i s vodenim valom na Pinki i kako herojski se ponašaju svenek pri obrambi Petrovišćanov i njevih imovin. Seoska peljačica potom podili pohvalnice ognjogascem za višeljetno djelovanje: Tamašu Meršiću, Emilu Temmelu, Petru Bedőcsu za 10, Petru Veseloviću za 35, Štefanu Geošiću i Štefanu Šakoviću za 40, a Janošu Škrapiću i Janošu Kelleru za 45-ljetno djelovanje u mjesnom Društvu. Koordinator i dobrovoljce u višeljetnoj obnovi Doma, a i duše ognjogasnoga djelovanja, oca i sina Janoša i Zoltana Škrapi-

ća časti Seoska samouprava odličjem „Za Petrovo Selo“. Ovo lokalno priznanje su dovidob dobili Ivan Šneller, farnik, i Lajoš Škrapić, pjesnik Petrovoga Sela. Potom u pratnji molitve se blagoslovlja dom i ognjogasno vozilo. Ov stan fajbegarov je stao pod obnovom od 2009. ljeta i jednoč je pol milijun Ft dobiveno na ognjogasnom naticanju za dogradnju i obnovu, a 2011. ljeta na Leader-naticanju su dostali naši fajbegari 1,8 milijun Ft za minjanje oblokov i vrata ter za obnovu vodenoga bloka. Za stan koji je sazidan 1970. ljeta znatni pinezni prilog je 2009. ljeta prikdan od DVD-a Šenkovec, a ne moru se materijalno miriti marljivost i dobrovoljne ure u djelu samih kotrigov društva. Predan je na

hasnovanje takov Ognjogasni stan, čemu spodobnoga nima nijedno Dobrovoljno ognjogasno društvo na području cijele županije, ovo već kaže András Seper, peljač sambotelskoga Ureda za obrambu suprot katastrofov. Ognjogasno vozilo Steyr 591, kupljeno u Ratištofu iz dobrovoljnih darov stanovništva i sponzorov, je za sedam osob,

Blagoslavljanje restaurirane 87-ljetne stare ognjogasne zastave

Slavljeniki, a u pozadini prijatelji iz trih zemalj na svečevanju

ima cisternu od 2000 litrov i samo petljetnu novu pumpu. Emil Temmel, predsjednik Društva, u svojem govoru istakne dragocjeno prijateljstvo sa Šenkovljani, Dubravičani (ki su im darovali skupa s franjevci na Visovcu

vlašćim potpisom potvrđuju četiri zastupnici: Božo Đenadija – DVD Šenkovec, Ivan Banić – DVD

Petroviska načelnica Agica Jurašić-Škrapić predaje odličje Seoske samouprave „Za Petrovo Selo“ Zoltanu i Janošu Škrapiću

štatuu Sv. Florijana), a ne nazadnje i povezivanje s Ognjogasnim društvom iz Staroga Petrovoga Sela. Ne zabavu se ni inicijatorke i nadležne za spajanje spomenutih hrvatsko-gradišćanskih društva, Šenkovljanka Jasna Horvat i Petroviščanka Timea Horvat, ke su isto tako pozdravljene kiticami, pohvalnicami i različiti dari. Timei Horvat DVD Starog Petrovog Sela na temelju članka 10, stavka 5. Statuta dodili i titulu počasnoga člana, a istom titulom je priznato velikodušno potpomaganje i Lajošu Škrapiću sa strane petroviskoga društva. Božo Đenadija, zapovjednik Središnje vatrogasne postrojbe Šenkovec, prikdaje i visoko priznanje Hrvatske vatrogasne zajednice za strane ognjogasce, Zoltanu Škrapiću, dopredsjedniku petroviskih ognjogascev. To su zaslužni trenutki veselja, vridnovanja, poštovanja, a i suze ganutljivosti. Kako prethodni gosti, tako i visovačko-dubravačka delegacija uručuje mjesnim ognjogascem brojne poklone prilikom svečevanja. Oficijelni dio jedva zajde ka kraju, godina već pere ulice. Za skupnim objedom i druženjem otpodne na političkom forumu se uz ostalo potpisuju i dokumenti o daljnjoj ognjogasnoj suradnji, koje društvenim pečatom i

su zadovoljni i srićni zavolj lipih događajev. Njeva devetočlana delegacija sastoji uglavnom od mladih ognjogascev, ki su presenećeni od otvorenosti ter velike volje i želje ovdašnjih Hrvatov u sačuvanju hrvatske riči i tradi-

cije. Po riči Ivana Banića, predsjednika DVD-a Dubravice, svim je jako drago da je uz njevu pomoć, mali doprinos i suradnju došlo do ovoga velikoga dana u Petrovom Selu: „Ovo nije samo stručno, nego je postepeno postalo i familijarno povezivanje s Petroviščani. Teška srca moram priznati da mi vam se samo divimo da ovde živite skoro petsto ljet i niste zaboravili materinski jezik, kulturu i običaje. Možda sam i ljubomorana na vas malo, jer ste vi možda i veći Hrvati od nas – je rekao u razgovoru s HG predsjednik ognjogascev iz Dalmacije. Svi gosti su se dobro ćutili još isti dan na razgledavanju okolice

Ognjogasne delegacije iz Šenkovca, Dubravica i Staroga Petrovoga Sela

Dubravice, Milan Vuković – DVD Staro Petrovo Selo i Emil Temmel od Ognjogasnoga društva Petrovoga Sela. Milan Vuković, predsjednik DVD-a Staroga Petrovoga Sela istakne, kako im je drago da su našli prijatelje u Petrovom Selu i kako

Petrovoga Sela, na izboru hrvatske lipotice, a i na noćnoj fešti s Pinkicom. Drugi dan za četarskim izletom i objedom je slijedilo zbogomdavanje, međjutim, kako doznajemo, petroviski ognjogasci krajem miseca putuju jur na povratni pohod u Dalmaciju. Na danu odlaska na društvenoj mreži se je pojavila slijedeća poruka Lea Vukovića iz Staroga Petrovoga Sela: „Zahvaljujemo našim prijateljima, braći i sestrama, Hrvatima u Petrovom Selu u Mađarskoj za gostoprimstvo i što smo imali čast da zajedno s njima i prijateljima iz Dubravica i Šenkovca provedemo tri zaista nezaboravna dana ispunjena prijateljstvom, ljubavi i srećom. Pozdrav svim prijateljima i Hrvatima u Petrovom Selu!“

-Timea Horvat-

Ognjogasni predsjednici iz Hrvatske: Ivan Banić, Božo Đenadija i Milan Vuković sa spomen-pločami petroviske manifestacije

Povijest omladinskog tamburaškog sastava Biseri Drave

Orkestar Biseri Drave utemeljen je 1993. godine u starinskoj osnovnoj školi. Naziv je skupine posuđen od (sada već nepostojeće) starinske zemljoradničke zadruge (Dráva gyöngye). Inače zadruga, škola i samouprava skupa su utemeljili i Umjetničku zakladu Biseri Drave, koja ima za cilj osigurati financijske uvjete rada tamburaškog sastava. Prvenstveni je cilj organiziranja sastava bio da se učenici privole hrvatskoj tamburaškoj glazbi i da nauče osnove muziciranja na narodnim glazbalima. Nakon prvih uspješnih nastupa sama po sebi javila se potreba za sakupljanjem i obradom mjesnoga glazbenog blaga.

Materijalni su uvjeti rada postojali, ali bili su minimalni. Treba napomenuti da je u Starinu u 80-im godinama djelovao uspješni pjevački zbor, čija su glazbala donekle sačuvana u školi. Najvažnije je bilo to što je berda, najskuplji od tamburaških glazbala, bila na raspolaganju. Bilo je tu i nekoliko bisernica i stara bugarija, koja je nakon popravka zadovoljila potrebama. U tom prvom razdoblju sviralo se na svim dostupnim glazbalima: bugariju su pojačavale gitare, a bisernice su potpomognute mandolinama. Sastav je imao svega jednu bas-primu, pa je cjelokupni zvuk bio poprilično tanak. Ipak sve to je bilo dovoljno da bi se počelo s radom.

Što se tiče ljudskog čimbenika, tu su uvjeti bili nešto bolji. Nastavnik Tibor Kedves imao je glazbenu naobrazbu, doduše, ne za tamburaška glazbala, ali to je vrlo brzo prebodio proučavajući stručnu literaturu i način sviranja drugih tamburaških sastava. Tadašnji starinski načelnik Franjo Horvat, i sam tamburaš, član pratećeg orkestra nekadašnjega starinskog pjevačkog zbora, učinio je najviše da se obnovi stari repertoar i da mladi naraštaji upoznaju glazbenu ostavštinu svoga kraja. Ravnateljica starinske osnovne škole također je svesrdno poticala rad sastava u svojoj ustanovi. Treba spomenuti i zalaganje roditelja, koji su i materijalno i svojim osobnim radom pomagali aktivnosti Biseri Drave.

Vježbalo se tjedno jednom, petkom poslije podne, u trajanju od dva sata. Članovi sastava bili su vrlo aktivni, pa su i sami uzimali glazbala u ruke, takoreći u svim odmorima između školskih sati. Vrlo je važno bilo, a to je i sada tako u školi, da su učenici imali slobodan pristup tamburama, naime glazbala su stajala u učionicama. To nije imalo negativne posljedice, jer nikada nije došlo do namjernoga kvara, a s druge strane mladi svirači imali su uvijek priliku za vježbanje.

Nastupi

Prvi nastup Biseri Drave bio je u prosincu 1993. g., na školskoj božićnoj priredbi, to jest tek dva mjeseca nakon utemeljenja. Mladi su tamburaši tada uspjeli izvesti dvije skladbe,

Tibor Kedves, nastavnik, glazbenik, voditelj Tamburaškog orkestra i zbora Biseri Drave

na veliko zadovoljstvo nazočnih roditelja i znana, koji tada već dugo vremena nisu imali prilike čuti živu tamburašku glazbu u svome selu. Sljedeće godine u svibnju održana je školska gala priredba, na koju je sastav izašao sa već ozbiljnijim repertoarom.

Vrlo korisnim pokazao se barski ljetni čitački tabor u organizaciji mohačke knjižnice, u kojemu su članovi sastava, počev od 1994. pa sve do prestanka organiziranja tih tabora, sudjelovali svake godine. Ti tjedni zajedničkoga svakodnevnog rada podigli su uvježbanost i uigranost sastava na visoku razinu.

Prelistavajući dvadesetogodišnju kroniku gostovanja Biseri Drave, možemo naići na zanimljive podatke. Sastav je nastupio u gotovo svim podravskim hrvatskim naseljima: u Lukovišću, Martincima, Novom Selu, Potonji i Dravljanima, a jednako tako rado su ga pozivali i u okolna mađarska naselja: u Zalatu, Ivanidbu, Fok, Csányoszrő itd. Od zanimljivijih nastupa pamte se oni u Šeljnu na otvaranju hrvatskog bala, u Pečuhu u crkvi Sv. Pija, na hrvatskim danima i na božićnom koncertu Pečuškog radija. Bilo je nastupa i izvan županije, u zalskom Sumartonu, u bačkom Aljmašu i Budimpešti, a više puta sastav je nastupio i na ophodu bušara u Mohaču.

Biseri Drave pozivani su i onda kada su se u Podravini primali znameniti gosti: starinski tamburaši su svirali recimo za ministra prometa, za izaslanstvo iz Finske, i više puta za generalnog konzula i veleposlanika Republike Hrvatske.

Posebno poglavlje čine nastupi u Hrvatskoj. Starinska se samouprava zbratimila s Općinom Sopje, koja se nalazi onkraj Drave, nekoliko kilometara uzvodno. Iako se putuje u Sopje i preko najbližega graničnog prijelaza 90 km, susreti Starinaca i Sopjanaca redoviti su. Biseri Drave već nebrojeno puta gostovali su u Sopju, tamošnja ih publika pozdravlja već gotovo kao svoje svirače.

Hrvatska redakcija Pečuškog radija snimila je nekoliko pjesama u izvedbi Biseri Drave. Što se tiče značenja sastava Biseri

Drave, moglo bi se reći da se ono nalazi u tome što je prije svega u prvom razdoblju svog postojanja nanovo popularizirao tamburašku glazbu u Podravini, prije svega među učenicima podravskih hrvatskih škola. Nije to muziciranje bilo bez korijena, naime u tim se selima ovdje-ondje svirala tamburica, ali novina je bila u tome što se s pojavom Biseri radilo isključivo o učenicima osnovne škole, i taj se primjer želio slijediti i u drugim sredinama. Nanovo su se organizirali tamburaški sastavi i počelo se razmišljati o prilikama za uzajamne susrete. Taj val renesanse tamburaškog muziciranja u Podravini osjeća se još i danas, sastavi ili neprekidno rade ili, ako i prekinu s radom, to čine samo za kratko vrijeme, da bi se poslije opet nastavilo.

Biseri Drave mogu se pohvaliti još i činjenicom da tijekom 20 godina nije nikada prekinut rad i opstojnost sastava. Bilo je slabijih razdoblja od nekoliko mjeseci, kada sastav nije mogao prihvatiti pozive za nastup, ali se sve vrijeme radilo, kako bi ta razdoblja bila što kraća. Treba imati u vidu da se radi o osnovnoj školi gdje se učenje sviranja počinje u petom razredu, a završava u osmome. Za četiri godine učenici mogu savladati temelje muziciranja na tamburici, i upravo kada počinju biti vješti svirači, odlaze u srednje škole, a sastav se može osloniti opet samo na mladi, ne toliko izvježbani naraštaj.

Prvi naraštaj Biseri iznimno je ostao skupa još tri godine nakon odlaska u srednje škole. Bila je to odlična generacija sada već srednjoškolskih svirača, koji su vježbali petkom ili subotom. Članovi kasnijih naraštaja završavali su svoju „karijeru“ u Biserima odlaskom iz osnovne škole. Da bi se premostila razlika u umješnosti između naraštaja, počelo se raditi u dvije skupine. Učenici 7. i 8. razreda činili su članstvo Biseri Drave, a istovremeno su vježbali u drugoj skupini i učenici 5. i 6. razreda. Tako je osiguran bolja neprekinutost kvalitete, jer je uvijek stajalo na raspolaganju dosta dobrih svirača iz podmlatka. Podmladak je poslije dobio naziv Biserčići Drave.

Vrlo je važan i broj glazbenika koji su prošli kroza sastav. U školskoj godini 2012/2013. evidentirano je ukupno sto bivših i aktivnih članova. Svi su oni došli u neposredni dodir s živom hrvatskom kulturom i preko toga dobili poticaj za intenzivnije učenje materinog jezika. Uz to treba dodati i barem isto tako velik broj roditelja i dobronamjernika, koji su pratili sastav na nastupe, pomagali u pripremama.

Dvadeset godina djelovanja Tamburaškog sastava Biseri Drave i Hrvatski dan u Starinu

Dobar glas jednog selca prenose dalje njegovi ljudi koji se upute u svijet i oni koji ostanu u selu te žive i rade za selo i ljude u njemu, stvarajući vrijednosti koje ostavljaju duboki trag u naraštajima koji su sudjelovali aktivno u njihovu stvaranju ili su bili sudionici toga vremena. Tako je to već stoljećima i s Hrvatima u Starinu, na obali brze i široke Drave, u sjeni stoljetnih šuma i visokih voda te ravne Podravine, o kojoj i danas s istim žarom pjevaju članovi Tamburaškog sastava (zbor) Biseri Drave, kao što se pjevalo stoljećima, s gajdašima čije sjene izviruju iz dubokih magli prošlih desetljeća...

Prvi put sam čula za Starin negdje početkom devedesetih godina, kada sam kao djelatnica škole Miroslava Krleže u zbornici slušala kolegicu «Starinčicu» kako oduševljeno priča o bračnom paru Kedves, Tiboru i Ružici, Mađarima s prostora bivše Jugoslavije, koji su svoj dom našli u Starinu. Zaposlili su se u tamošnjoj osnovnoj školi. Tibor je između ostaloga okupio mlade svirce i s njima činio čuda u tom selcu. Prošle su duge godine i upoznala sam i Bisere Drave i Starin te Tibora Kedvesa i njegovu suprugu Ružicu. Ljude koji malo govore, ali mnogo rade na polju njegovanja običaja i tradicija tamošnjeg življa. Mala škola, malo selo... Biseri Drave tijekom dvadeset godina bili su i ostali izvrstan sastav, s uvijek dobrim sviračima i plesačima, pjevačima, djecom viših razreda tamošnje osnovne škole. Ili su djeca iznimno nadarena ili imaju izvrsnoga glazbenog pedagoga. I jedno i drugo kada se poklope dobije se praznik i za uši i za oči, a lijek za dušu.

Dana 18. svibnja u Starinu priređen je Hrvatski dan i proslava 20. obljetnice utemeljenja Tamburaškog sastava (zbor) Biseri Drave. U organizaciji tamošnje Hrvatske samouprave i spomenutoga Tamburaškog sastava poslijepodne je započelo svetom misom u mjesnoj crkvi, a nastavilo se folklorno-kulturnim programom u prepunome seoskom domu kulture. Među nazočnima, uz načelnicu sela Barbaru Šajić, bili su i generalna konzulica Ljiljana Pancirov, Mišo Hepp, predsjednik HDS-a, predsjednik Zajednice podravskih Hrvata Jozo Solga, te mnogi drugi... Gđa Šajić povodom obljetnice predala je prigodan poklon voditelju TS Biseri Drave Tiboru Kedvesu, a potom uz domaćine Bisere Drave nastupali su pozvana društva: Ženski pjevački zbor «Korjeni» iz Martinaca, Orkestar Podravka, KUD Drava iz Lukovišća i Folklorna grupa Biseri iz Sajke koja djeluje od 2010. godine. Lijepo je bilo vidjeti slavjenike na pozornici i sve one koji su im poma-

gali proteklih dvadeset godina te ih počastili svojom nazočnošću. Biseri Drave nastavili su druženje u prostorijama mjesne škole, a navečer je Orkestar Podravka svirao na Hrvatskom balu.

Branka Pavić Blažetin

KOZAR – Hrvatska narodnosna samouprava 23. lipnja 2013. godine u mjesnom domu kulture (Kossuthova 33) priređuje tradicionalni Dan Hrvata. Dan počinje u 16 sati svetom misom na hrvatskom jeziku u mjesnoj crkvi, slijedi mimohod folkloriša sudionika folklornog programa ulicom sela. U folklornom programu sudjeluju: Hrvatska skupina kozarskog vrtića, KUD Baranja, vršendski Pjevački zbor i kozarski Pjevački zbor. Završetkom programa slijedi druženje i ples uz glazbu Orkestra Baranja.

BEREG (Bački Breg) – Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo «Silvije Strahimir Kranjčević» u Bregu (šokačko-hrvatskom naselju na državnoj granici s Mađarskom) 16. lipnja 2013. organizira tradicionalnu priredbu «Mikini dani», XVI. smotru tamburaša koja će se upriličiti na ljetnoj pozornici u Bregu. Programom koji počinje u 18 sati predviđeni su nastupi tamburaških i folklornih sastava te natjecanje u kuhanju ribljeg paprikaša.

VAJSKA – Mjesni odbor Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini i Hrvatska kulturno-pjevačka udruga „Zora” u Vajskoj (šokačko-hrvatskom naselju zapadno od Bača) organiziraju Večer duhovne glazbe, koja će se upriličiti 15. lipnja u župnoj crkvi Svetog Jurja, s početkom u 20 sati. Nastupaju Pjevačka skupina HKUPD „Matoš” Plavna, VIS „Tekije” Petrovaradin, Pjevačka skupina Udruge građana „Tragovi Šokaca” Bač i HKPU „Zora” Vajska.

ZADAR – Kao i prijašnjih godina, i ove će godine mađarski policajci obavljati dužnost u ovome dalmatinskom gradu, od 1. srpnja do 30. kolovoza – saznaje se od Mađarskog ureda za komunikacije (MTI). Mađarski će policajci obavljati zajedno s hrvatskim kolegama zajedničke policijske ophodnje. Policajci uglavnom informiraju turiste, odnosno pomažu u slučajevima mađarskih državljana.

Izdanja ZZHM-a, knjige J. Gujaša Đuretina i Erike Rac predstavljena u Budimpešti

Croatica, neprofitni d. o. o. za kulturnu, informativnu i izdavačku djelatnost, te Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj predstavili su 2. svibnja dva Zavodova izdanja, knjigu Erike Rac „Govori pomurskih Hrvata” i pjesničku zbirku Josipa Gujaša Đuretina „Iz pozadine”. Predstavljajući su sudjelovali: dr. Erika Rac, autorica, dr. Đuro Blažeka, profesor Učiteljskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, dr. Ernest Barić, umirovljeni profesor Odsjeka za kroatistiku Sveučilišta u Peču, mr. Stjepan Blažetin, ravnatelj Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj, Silvestar Balić, znanstveni novak Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj.

U višenamjenskoj dvorani budimpeštanske Croatice 22. svibnja predstavljena su izdanja Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj. Predstavljeno je najnovije Zavodovo izdanje, knjiga Erike Rac pod naslovom Govori pomurskih Hrvata i zbirka pjesama Josipa Gujaša Đuretina, izdana 2011, u godini pjesnikove dvostruke obljetnice, s naslovom Iz pozadine.

Pošto je Stjepan Blažetin, ravnatelj ZZHM-a, predstavio sve nazočne, ukratko se osvrnuo na djelatnost Zavoda i prikazao projekte u sklopu kojih su izdana spomenuta izdanja. Ernest Barić, umirovljeni profesor Odsjeka za kroatistiku Sveučilišta u Peču, govorio je o stvaralaštvu Josipa Gujaša Đuretina, s posebnim osvrtom na njegov jezik, a urednik zbirke Silvestar Balić govorio je o uređivačkoj koncepciji i književnopovijesnom značenju te knjige.

Erika Rac, autorica Govora pomurskih Hrvata ukratko je upoznala publiku s etničkom skupinom pomurskih Hrvata, s istraživačkim metodama kojima se koristila prigodom rada i motivima zbog kojih je krenula u istraživanje. Đuro Blažeka, recenzent knjige i profesor Učiteljskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, jedan od ponajboljih kajkavologa, naglasio je neke poseb-

nosti koje ovu knjigu čine važnom za hrvatsku dijalektologiju. Nakraju je Čaba Horvath, ravnatelj Croatice, svim sudionicima uručio poklon s izdanjima izdavačke kuće Croatia.

Silvestar Balić

„More na dlanu”

Nakon natječaja zagrebački Klub Poezije Kultura Snova odabrao je 61 pjesnika iz Hrvatske i inozemstva koji su izravno ušli na Međunarodni festival pjesnika „More na dlanu”. Festival se održao od 30. do 1. lipnja 2013. u Biogradu na Moru, a sudjelovao mu je i Stjepan Blažetin, hrvatski pjesnik iz Mađarske. On ima tri zbirke pjesama. Objavio je knjigu pjesama „Generacijska antologija” (s Dragomirom Dujmovom, srpskim pjesnikom iz Mađarske) Pečuh 1991. godine, knjigu pjesama „porcija besmisla zb(ir)ka”, Pečuh 2003. te zbirku pjesama na mađarskom jeziku Blažetin István „egy adag értelmetlenség”, Pécs 2013. Pjesme su mu prevedene i objavljujane na hrvatskom mađarskom, njemačkom, slovenskom i engleskom jeziku.

Stjepan Blažetin, Tomislav Marijan Bilosnić i Enes Kišević

Cilj je Međunarodnog festivala pjesnika „More na dlanu”, koji se održava drugu godinu zaredom, promicanje pjesme kao posebnog izričaja, ali i hrvatskoga kulturnog turizma te razmjene iskustava uz druženje i širenje međunarodnog prijateljstva. Ovom je prigodom tiskana i zajednička zbirka pjesama «More na dlanu» u kojoj su objavljeni stihovi dvjestotinjak pjesnika koji pišu na hrvatskom jeziku iz više europskih zemalja, a među njima je i Stjepan Blažetin.

Program Festivala sastojao se od predstavljanja više autorskih i zajedničkih knjiga, samostalni pjesnički nastup imao je i Enes Kišević, uz niz prigodnih glazbenih programa. Održano je i više skupnih pjesničkih performansa na više mjesta u gradu, a predstavljena je i zbirka „More na dlanu”, koju je uredio pokretač i idejni otac Festivala Zdravko Odorčić.

HRVATSKI ŽIDAN – Hrvatska samouprava Hrvatskoga Židana i Fara crikve „Sv. Ivana Krstitelja” Vas srdačno poziva 23. junija, u nedilju, u 10 uri u Hrvatski Židan na blagoslavlanje obnovljene crikve Sv. Ivana Krstitelja. Obnovljenu crikvu blagoslavlja teološki prof. Rajmund Temmel iz Austrije i kanonik, ravnatelj Hrvatske sekcije Jurske biskupije, dr. Jive Šmatović. Za svetom mašom Vas čekamo na prijem. Svečujte s nami, budite naši gosti!

Trenutak za pjesmu

Vlasta Juretić

Zidine ove pjevaju noćas

Što li će sanjati kameno jato
stare kad noću sve utihnu staze,
bljesnuti hoće li iz škrinja zlato
prosuto putem gdje unuci gaze?

Hoće li noćas na počinak zvijezde,
sobom iskovanim mirom kroz vrijeme,
one što svodom već raskošno jezde,
visoko iz tame što zavrisku nijeme?

Hoćemo li noćas pustiti duše
iz okova, gdje ih sputaju često
svaku da nevolju ljubavlju skruše.
Hajdemo noćas utopli im mjesto!

Jastukom da budu za dobre snove
i noćas pjevaju zidine ove!

Pedeset godina otkako su napustili serdahelsku osnovnu školu (1963–2013)

Nakon dugo godina u nekadašnjoj serdahelskoj školi, u Fedakovoj kuriji, 25. svibnja održan je razrednički sat s (nekadašnjim) učenicima koji su prije 50 godina napustili zidove ustanove, noseći sa sobom lijepe uspomene dječjih dana. Učenici, koji su imali razrednika Stipana Blažetina, koji su krenuli u školu s neznanjem mađarskoga jezika, živjeli u teškim, siromašnim vremenima, postali su poštenu ljudi, koji su mnogo radili tijekom života kako bi njihovoj djeci bilo bolje. Od njih nitko nije zaboravio svoj materinski kajkavski, a troje su se i školovali u budimpeštanskoj Hrvatskosrpskoj gimnaziji.

Marija Balažin kao „dežurna“ latila se organizacijskih poslova sastanka i na poziv od 15 učenika odazvalo se deset, nažalost, već dvoje nisu među živima. Bivšeg razrednika, pokojnog Stipana Blažetina zamjenjivala je njegova supruga Jelena, koja je također bila razrednica ovom razredu u nižim razredima. Sat je započeo s „razred mirno“ i s pjesmom što su još nekada naučili od učitelja „Plovi mi, plovi“.

Minutom šutnje odali su počast preminulom razredniku i ostalim bivšim nastavnicima, odnosno suučenicima Mariji Fabić i Štefu Jarnecu. Jelena Blažetin pozdravila je razred, koji je i za nju bio prvi u svojoj učiteljskoj praksi. Zahvalila je njihovim roditeljima koji su je prihvatili unatoč tomu što je došla iz drugoga kraja i nije govorila njihov jezik, a stali uz nju glede odgoja njihove djece. Nazočni su se učenici predstavili, jer 50 godina ipak vrlo je mnogo, te ispriopovijedali svoj život zaredom: Marija Balažin, Margit Barinec, Edit Ciraki, Ana Hanš, Ana Kevei, Marija Kukuružnjak, Marija Petrič, Štef Cernek, Joža Hederić i Štef Prosenjak.

Mnogi od njih nakon osnovne škole odmah su trebali otići raditi jer u tim godinama bilo je siromaštvo, radili su u Budimpešti u poljoprivredi, vrtlarstvu u „Sasadu“, zatim se neki vratili pa nastavili raditi u mjesnoj zadruzi. Bilo je i onih koji su ostali u glavnome gradu i danas tamo žive, no većina njih ipak se vratila u Serdahel, gdje je utemeljila obitelj. Učenici su se prisjećali starih uspomena, igara, nogometa, izleta. Iz tog se razreda čak troje upisalo u budimpeštansku Hrvatskosrpsku gimnaziju: Marija Fabić (pokojna), Marija Kukuružnjak Lukač i Jože Hederić. Kako rekoše, njihov razrednik Stipan Blažetin odlazio je k njihovim roditeljima i molio da ih školuju, jer su marljivi i dobri učenici. Marija se ovako prisjećala:

– Onda fnoji smo bili vu jenom razredu, naš razred je bil najmenši, puno je bilo dece. Da smo išli vu školu nismo znali međerski, onda smo se spominjali pol međerski pol hrvatski, potle smo već naščili, morali smo se naščiti, drugač nismo mogli, knjige su bile na međerskom, sam jen-dve knjige su bile na hrvatskom. Vu Budimpeštu teško su nas pustili roditeli, šteli so da idemo na delo, bija je šterčija, bili smo siromake, saki je moral iti delate. Ja sem jedina dekla bila domaj, zato so me mogli školati, de je bilo već dece, tam nesu mogla školati. Da smo dišli vu Peštu, sprva smo se jako fno go plakale, nesmo mogli domaj, sam smo došli na Božić al na Vuzem. Al vek da se smislim, dobro da sam

Učenici koji su završili osnovnu školu 1963. godine

dišla to v gimnaziju, da sam se vratila doma, potle sam mogla delate kak knjigovoda vu zadrugi, išče sam nekaj škole morala završiti. Makar sam se vučila književni hrvatski, meni bole dojde kajkavski, domaj se tako menimo z mužem, a tak se menimo i z kolegama. Bila su lepa ta leta, v školi sam kaj je fletno dišlo i onih pedeset – reče gđa Lukač.

Jože Hederić također je imao mogućnosti da se školuje u peštanskoj gimnaziji, i on je bio jedino dijete u obitelji, pa je roditeljima bilo lakše financirati. Njemu podjednako dođe na jezik i kajkavski i književni jezik iako već gotovo pedeset godina živi daleko od svoga rodnog Serdahela:

– Mislim da je škola u Serdahelu bila jako dobra. Mi koji smo otišli u gimnaziju, tamo smo imali iste rezultate kao doma, uspjeli smo zadržati svoje ocjene, dok iz nekih drugih krajeva neki su morali napustiti gimnaziju jer im nije išlo. Hvala našim učiteljima koji su nas

dobro pripremili. Bilo je teško u gimnaziji bez roditelja, bez drugova, teško smo se snalazili, ali bio je ogroman doživljaj ići na nogometne utakmice, gledati Alberta i druge dobre nogometaše. Ja sam nakon gimnazije pohađao fakultet elektrotehnike, pa se poslije zaposlio u rudniku u Tapolci. Unatoč mađarskoj sredini, svoj kajkavski nikada nisam zaboravio jer sa ženom još i dan-danas razgovaramo na kaj-

kavskom narječju, a za vježbanje književnog jezika također sam imao mogućnosti. Rudnik u Tapolci imao je poslovnu suradnju s rudnikom iz grada Jajca (Bosna i Hercegovina), pa sam često putovao tamo i vrlo mi je dobro došlo znanje hrvatskoga jezika. Vrlo rado se vraćam u svoje rodno selo, ovdje su mi još prijatelji, „pajdaši“ s kojima se uvijek nađem ako dođem u Serdahel. Sretan sam da smo se tako sastali nakon 50 godina i nadam se da će još biti prilike i poslije – rekao je g. Hederić.

Nakon razredničkog sata mala družina otišla je na groblje gdje su položili vijenac na grobove preminulih učenika i razrednika, a druženje se nastavljalo uz večeru. Sutradan na nedjeljnoj misi, koja je bila posvećena pokojnim suučenicima i razredniku, opet su se sreli.

beta

Govorimo hrvatski i u harkanjskoj školi

Tradicionalno školsko natjecanje u kazivanju stihova na hrvatskom jeziku održano je i ove godine, 9. svibnja, u harkanjskoj Osnovnoj i glazbenoj školi «Pál Kitaibel». Od petstotinjak učenika njih šezdesetak (57) pohađa nastavu hrvatskoga jezika u satnici materinskoga jezika. Ove školske godine nastava se odvija od 2. do 8. razreda. Hrvatski jezik predaju Đurđa Geošić Radasnai i Žuža Gregeš, obadvije zastupnice tamošnje Hrvatske samouprave. Uz djecu, u školskoj knjižnici okupilo se i nekoliko roditelja, baka... Ocjenjivačkim sudom presjedala je glavna urednica Hrvatskoga glasnika Branka Blažetin, dok su članovi bili uz nju Irena Kovarčević, odgajateljica, Renata Balatinac, novinarka MTVA, te zamjenik ravnatelja harkanjske škole János Hirt. Natjecanje se odvijalo u nekoliko kategorija. U kategoriji 2–3. razreda natjecalo se deset učenika. Prvo mjesto pripalo je Regini Kövesi, drugo Diáni Damján, treće Dávidu Matlagu.

U kategoriji 4. razreda natjecalo se jedanaest učenika. Prvo mjesto pripalo je Attili Körmendiu, drugo mjesto osvojila je Enikő Csetényi, a treće Tamara Csiszár.

U kategoriji 5–6. razreda natjecalo se četrnaest učenika. Prvo mjesto pripalo je Krisztini Fekete, drugo Ivani Grabić, a treće mjesto osvojila je Vera Ignác.

U kategoriji 7–8. razreda natjecalo se sedam učenika. Prvo mjesto pripalo je Ildiki Faragó, drugo Iloni Ignác, a treće mjesto osvojio je Tamás Dittrich. Za poklone najboljima, kao i svake godine, pobrinula se tamošnja Hrvatska samouprava.

Druženje harkanjske i orahovičke osnovne škole

Druženje dviju škola, Osnovne i glazbene škole «Pál Kitaibel» i Osnovne škole «Ivana

Brlić Mažuranić» iz Orahovice, traje već gotovo tri desetljeća. Godišnja se suradnja ostvaruje redovitim razmjenama učenika, međusobnim posjetima, druženjem nastavničkoga zbora, a prije dvije godine i ostvarenjem zajedničkog IPA programa, kaže za Hrvatski glasnik József Levente Kiss, ravnatelj harkanjske škole, a potvrđuje ga i ravnateljica orahovičke škole Maja Škraba.

Izvršno surađujemo s gradovima Belišćem i Crikvenicom, a posebice s Osnovnom školom «Ivana Brlić Mažuranić» iz Orahovice. Naša djeca koja pohađaju nastavu hrvatskoga jezika već jedanaestu godinu mogu sudjelovati jezičnom taboru u Selcu kod Crikvenice, u Dječjem odmaralištu karlovačkoga Crvenog križa. Tako će biti i ove godine od 24. do 30. lipnja, tridesetak učenika će boraviti u hrvatskome jezičnom taboru u Selcu. Neposredno pred početak nove školske godine harkanjski nastavnički zbor s oraho-

vičkim kolegama sudjelovat će trodnevnom treningu u Selcu. Sredinom svibnja upriličili smo športski i kulturni susret harkanjskih i orahovičkih učenika, sudjelovali smo i na predaji obnovljene školske zgrade u Orahovici, a potkraj svibnja naš plesni sastav nazočio je proslavi Dana grada Orahovice, kaže József Levente Kiss.

Kako dalje s nastavom hrvatskoga jezika?

Administrativni zadaci, od preuzimanja škole u državno vlasništvo narasli su, jednako kao i obveze prema novoutemeljenim područnim školskim službama, kaže József Levente Kiss. Naš je položaj specijalan jer u šikloško-me područnom školskom okrugu ima tek dvije škole, bremenska i harkanjska, u kojima je samouprava ostala održavatelj zgrade. Iz toga je nastalo niz pitanja o tome koji zadaci pripadaju državi, a koji narečenim samoupravama u čijem su održavanju nekretnine. I satnica hrvatskoga narodnosnog jezika pet plus

jedan sat zadaje nove teškoće. Kako ugraditi u satnicu? Ima li dovoljno prijavljenih učenika!? Od 1. rujna 2013. kao prvi strani jezik mogu se učiti njemački i engleski, a primjerice hrvatski jezik moguće je učiti kao drugi strani jezik. U našoj je školi rijetka generacija u kojoj postoji interes za učenje drugoga stranoga jezika, kaže ravnatelj škole József Levente Kiss. U ovom slučaju hrvatski jezik možemo podučavati tek kao narodnosni jezik, dakle od 1. razreda, ako postoji dovoljan broj prijavljenih. Zasada je veoma mali interes sa strane roditelja, 3-4 učenika, pa vjerojatno nećemo moći pokrenuti prvi razred, ako se ne nađe rješenje. Ovdje bih zamolio za pomoć nadležne u državnome političkom tijelu Hrvata u Mađarskoj, u Skupštini HDS-a. Treba pronaći prikladna rješenja, „mala vrata“ i ugraditi ih u zakonske odredbe.

Državni tabori hrvatskoga jezika i kulture u Kulturno-prosvjetnom centru i odmaralištu Hrvata iz Mađarske u Vlačićima

Poradi upoznavanja hrvatske kulture, usavršavanja znanja hrvatskoga jezika, stjecanja novih spoznaja i međusobnoga druženja djece i nastavnika pojedinih škola gdje se predaje hrvatski jezik i književnost, Odbor za odgoj i obrazovanje skupštine Hrvatske državne samouprave i ovoga ljeta organizira dva Državna tabora hrvatskoga jezika i kulture. Pod vodstvom HDS-ove dopredsjednice Angele Šokac Marković, od 16. do 23. lipnja ostvaruje se prvi tabor, u kojem sudjeluje sto dvadeset i devet učenika te deset nastavnika. U prvi tabor očekuje se iz pečuške Hrvatske škole četrdeset i tri, budimpeštanske Hrvatske škole dvadeset i pet, santovačke Hrvatske škole osamnaest, dušnočke Osnovne škole šest, garske četiri, bačinske pet, bajske Osnovne škole «Šugavica» devet, fancaške Osnovne škole devetnaest učenika, te nastavnici i profesori Rita Laić, Zsanett Vörös i Mirjana Murinji iz Pečuha, Rita Grbavac i Marijana Jakošević iz Budimpešte, Marta Čahut i Eva Gorjanac-Galić iz Santova, Estera Tomaško iz Dušnoka i Antun Gugan iz Baje.

Drugi tabor priređuje se od 23. do 30. lipnja, pod vodstvom nastavnice lukoviške Osnovne škole Anice Popović Biczak, uza sudjelovanje sedamdeset i devet učenika te deset nastavnika i profesora. U taj tabor prijavilo se iz Koljnofa petnaest, Hrvatskoga Židana

na četrnaest, Petrovoga Sela četrnaest, Izvara pet, Šeljina dvadeset i dva, Salante devet, Barče osam, Lukovišća tri i iz Martinaca tri učenika, te ravnateljica koljnofske škole Agica Sárközi, nastavnici i profesori Marija Sabo iz Hrvatskoga Židana, Kinga Keglovic iz Petrovoga Sela, iz Izvara Klara Kovač, Eva Adam Bedić iz Salante, Marica Pap, Katica Dudaš i Robert Ronta iz Šeljina. Po predviđenom programu, svaki dan u prijepodnevnim satima nastavnici i profesori vode predavanja, jezične vježbe, razna zanimanja, a popodne trebaju pripaziti na djecu. Za vrijeme boravka u taboru organiziraju se izleti u Pag, Zadar i Nacionalni park Krka te brodarenje. Boravak učenika po taborima novčano su poduprle dušnočka, garska, poganska, udvarska, židanska, prisička i kiseška Hrvatska samouprava te Hrvatska samouprava Šomođske županije.

k. g.

Budimpeštansko gostovanje pečuškoga Hrvatskog kazališta

Hopa! revija klaunova

Svojevrsna je hrvatska večer priređena 24. svibnja, u prostorijama Európa Ponta, budimpeštanskog Milenijskog parka naslova „Kulturna šarolikost – pristup Hrvatske Europskoj Uniji“. U sklopu priredbe izvedena je predstava pečuškoga Hrvatskog kazališta „Hopa! revija klaunova za odrasle“, a potom na terasi narečenog zdanja nastupio je džez-sastav Triad, dopunjen s pulskim trubačem Brankom Sterpinem.

Zaboravimo stereotipije o klaunu s perikom, žarkom šminkom po licu, u širokoj odjeći i velikim cipelama, koji se gorko smije, parodira ili plače... s jednom riječju klauna „ala Hollywood“, jer je riječ o sasvim suprotnome. Iskrene priče, bez uzvišenih i velikih gesta ili poza, o skladu i neskladu, suparništvu i suradnji, sve s jednom namjerom: pridobiti publiku ili osobu suprotnoga spola. Riječ je o neverbalnoj predstavi u kojoj Orsolya Hollósi, Andrea Kiss i Dejan

Andrea Kiss, Dejan Fajfer i Orsolya Hollósi

Fajfer pokretima, međunarodno prepoznatljivim „znakovima“ i mađioničarskom igrom sat vremena uspješno zabavljaju publiku.

Kristina Goher

Pečuh pozdravlja Hrvatsku

Kako čitamo na portalu samouprave grada Pečuha, taj se grad sprema za jedinstvenu manifestaciju, naime 30. lipnja nizom događanja u gradu podno Mečeka obilježiti će se pristupanje Hrvatske Europskoj Uniji. Domaćini su slavljama Samouprava grada Pečuha te jedan od idejnih začetnika projekta Tvrtko Vujić, veleposlanik dobre volje grada Pečuha. Događanjima će nazočiti i zamjenik premijera Mađarske, ministar javne uprave i pravosuđa Tibor Navracsics. Služit će se dvojezična sveta misa, na otvorenoj pozornici glavnoga gradskog trga u folklornom programu sudjelovat će hrvatska i mađarska društva, priređuje se koncert Srebrnih krila, koncerti ozbiljne i pop-glazbe. U sklopu dana organizirat će se susret hrvatskih i mađarskih biciklista koji će krenuti iz Pečuha i Osijeka u pograničnom naselju Bremenu. Oni će zajedno ući u cilj na pečuškome Széchenyievu trgu. Priredbu podupire i Generalni konzulat Republike Hrvatske u Pečuhu.

Susret narodnosnih kazališta u Mađarskoj

U okviru XIII. državnog kazališnog susreta u Pečuhu (POSzT), od 6. do 15. lipnja, u organizaciji Saveza narodnosnih kazališta u Mađarskoj, ustrojiti će se i Susret narodnosnih kazališta. Na susretu će nastupiti kazališta triju narodnosti koja će predstaviti svoju nacionalnu kulturu, a predstave će se održati u pečuškome Hrvatskom kazalištu. Srpsko kazalište u Mađarskoj 2013. slavi 20. obljetnicu utemeljenja, ali se ove godine slavi i 200. obljetnicu kazališnog života Srba u Mađarskoj. Tom prigodom, 13. lipnja, s početkom u 19 sati prikazat će Senandrijsko evanđelje (Sentandrejsko jevanđelje). Slovačko kazalište Vertigo 9. lipnja prikazalo je komad. Katarine Misikove-Hit-zingerove: Zaboravila sam (Zabudla som), uzbudljivu suvremenu slovačku dramu koji upozorava na zaboravljenu ljubav. Bugarski Malko Teatro, jedno od vodećih neovisnih kazališta, 9. lipnja prikazalo je fizionalnu performansu pod naslovom Kerana Ange lova: Elada Pinyo i vrijeme (Elada Pinyo i vremeto).

SERDAHEL – Osnovna škola „Katarina Zrinski“ od 24. do 29. lipnja organizira tradicionalni Tabor snalaženja u životu za učenike mjesne ustanove. Tijekom tjedna učenici će naučiti kako treba postaviti šator, snalaziti se na burzi, zdravo se hraniti, tražiti blago u prirodi i druge zanimljivosti snalazljivosti. U okviru Tabora djeca će dva dana boraviti u kampu u Vlakinj (Valkonya).

„Pjesme Podravine i Podravlja”

Za početak Festivala „Pjesme Podravine i Podravlja” u Pitomači uzima se 1993. godina kada je u okviru emisije Hrvatskog radija „Tamburaško sijelo” organiziran Prvi festival pod nazivom „Podravino moja mila”. Ovogodišnji dvadeseti Festival priređuje se u Pitomači 14–15. lipnja. Festival ima poveznicu, a to je RIJEKA DRAVA, spona koja povezuje pjesmu od Čakovca do Aljmaša, od Mure do Dunava, pa i susjedne zemlje kroz koje Drava protječe. Prvog dana Festivala, 14. lipnja, priređuje se Večer Podravine, kojoj slijedi koncert TS Gazde (pozornica na Trgu kralja Tomislava). Drugoga dana Festivala, 15. lipnja, priređuje se Večer Podravlja kojoj slijedi koncert TS Mjesečina (pozornica na Trgu kralja Tomislava).

KUKINJ, SEMELJCI – Jedanaesta smotra folkloru »Kolo na Vrbaku» ove će se godine prirediti 15. lipnja 2013. uz veseo i zanimljiv program u organizaciji domaćina, KUD-a Lipa, što uključuje nastupe KUD-ova, okupljanje konjskih zaprega, reviju djevojaka, snaša i momaka, kao i veselje uz tamburaše do dugo u noć. Ovogodišnjoj smotri sudjelovat će i KUD Ladislava Matuška iz Kukinja. Napomenimo kako su naselje Semeljci u Hrvatskoj i naselje Semelj u Mađarskoj, potpisali povelju o suradnji prije nekoliko godina, te kako semeljska Hrvatska samouprava nastoji gajiti godišnje veze sa svojim prijateljima iz Semeljaca. U KUD-u Ladislava Matuška pleše i više Semeljaca.

BAJA – Tamošnja Udruga Hrvatski kulturni centar «Bunjevačka čitaonica» i KUD «Bunjevačka zlatna grana» priređuju tradicionalno Donjogradsko bunjevačko proštenje koje će se održati 16. lipnja u povodu blagdana Svetog Antuna Padovanskog. U nekadašnjoj franjevačkoj crkvi, posvećenoj u čast Svetog Antuna Padovanskog, misno slavljaju na hrvatskom jeziku, s početkom u 10.30 služi msgr. Stjepan Beretić, župnik subotičke stolne crkve Svete Terezije. Nakon mise, u okviru susreta hrvatskih crkvenih zborova nastupaju zborovi iz Aljmaša, Dušnoka, Kačmara i Baje. U 15 sati u zgradi Bunjevačke čitaonice (Ulica szabadság 84/b) autor Marinko Pijuković predstavlja fotomonografiju „Blago iz Dolafa”, koja prikazuje nošnju bunjevačkih Hrvata.

NAŠICE – U Zavičajnome muzeju grada Našice, u organizaciji Muzeja, a u sklopu mjesečnih lipanjskih događanja od 1. do 29. lipnja, kojima se obilježava Dan grada Našice i Dan državnosti Republike Hrvatske, 14. lipnja otvara se izložba «Novo putovanje starom prugom». Izložba je nastala u sklopu programa IPA prekogranične suradnje Hrvatska–Mađarska u sklopu projekta «Od carske željeznice do održivog razvoja turizma na području Slatina–Szentlőrinc–Našice».

Četvrta obljetnica plesnoga kruga „Šugavica” u Baji

Plesni krug „Šugavica” u Baji utemeljen je svibnja 2009. godine poradi okupljanja ljubitelja hrvatskog i južnoslavenskog folkloru, plesova i pjesama. Osnivači su i prije toga plesali, većinom u baškutoj skupini jer u Baji do tada nije bilo takvo okupljanje amaterskih plesača. Mjesto su našli u športskoj dvorani donjogradskoga prosvjetnog središta „Šugavica” koja ustanova ima važnu ulogu u podučavanju hrvatskog jezika i njegovanju narodnosnih običaja bunjevačkih Hrvata na gradskom Dolnjaku. Tako je plesni krug dobio ime „Šugavica”. Osnivali su ga dvadesetak osoba, a broj plesača postupno se povećao na osamdesetak ljudi koji se svakog petka navečer okupljaju pa oduševljeno uče nove plesove. Njihov cilj nije nastup na pozornici, nego usvajanje koraka i vještine kako bi sigurno mogli odlaziti u narodnosne balove i prela te na međusobno druženje. Voditelj je plesnoga kruga Jozo Sigečan, rodnom iz Starina, a pri ruci su mu Vera Ostrogonac, Gabor Vaš i mnogi drugi. Mjesečno jedanput

pozivaju i strane koreografe koji im podučavaju nove plesove, npr. voditelje pečuških KUD-ova „Tanac” i „Baranja”, Jozu Savaija i Đuru Jeranta.

Pri završetku proljetne sezone i na kraju godine organiziraju završnu večer na koju pozovu jedan orkestar i jedno gostujuće folklorno društvo koje izvede kratak program, a nakon toga se pleše i veseli do sitnih sati. Tada plesači dovode svoju obitelj i prijatelje, pa se okupi preko dvjesto osoba. Ove su godine program dali „Bunjevački izvorni KUD Gara” i solopjevačica Darinka Orčik iz Santova. Garcu su predstavili svitu bunjevačkih plesova, te slavonski ples „Valpovačko kolo”. Pratinju i cjelovečernju glazbu služio je tukuljski orkestar „Zora” pod vodstvom Krunoslava Agatića Kiće.

Nadamo se da ćemo još mnogo čuti o plesnom društvu „Šugavica”, te da ćemo skupa slaviti i njihovu desetu i dvadesetu obljetnicu.

Martin Kubatov

Erčinska „Zorica” i „Jorgovani” u Austriji

Plesna skupina „Zorica” i Pjevački zbor „Jorgovani” iz Erčina nastupili su na Alpskom festivalu u Austriji, i to sa španjolskim, litavskim, poljskim, talijanskim, gruzijskim izvođačima. Prvi put su sa sobom nosili posvećenu zastavu s pobožnim likom Ilirskoracke (tj. hrvatske) madone na kojem je natpis „Erčinska Marija ti velika Gospa”. Dok su pjevali podunavske hrvatske, svoje zavičajne vjerske pjesme u salsburškom domu, i zastava je bila uz njih. Festival se odvijao na tri mjesta: Salzburg, Zel Am See, Rauris, i erčinski su se Hrvati na sva tri mjesta predstavili s drugim programom što je publika zahvalila vrlo velikim pljeskom. Uz nastup bilo je vremena i za razgledavanje znamenitosti, odnosno za sklapanje prijateljstava i uspostavljanje veza.

Dodijeljene diplome ovogodišnjeg OKTV-a

HOŠIG-ove gimnazijalke najbolje u nadmetanju srednjoškolaca iz hrvatskoga jezika i književnosti

U predvorju budimpeštanske Gimnazije Zsigmonda Móricza 31. svibnja svečano su uručene diplome i bonovi za knjige srednjoškolcima, gimnazijalcima koji su po predmetima i kategorijama ovogodišnjega jubilarnog devedesetog Državnog natjecanja srednjoškolača postigli najbolje rezultate te osvojili prva tri mjesta. Diplome je uručila državna tajnica za obrazovanje pri Ministarstvu ljudskih resursa Rózsa Hoffmann. Narečeno je nadmetanje prvi put priređeno 1922/23. školske godine iz matematike, od 1927. natjecanjima se pridružuje i fizika, odnosno prirodoslovni predmeti. Od 1952. do 1956. natjecanje nosi ime Mátyása Rákosia. Školske godine 2012/13. državno je natjecanje priređeno iz 27 predmeta, u 38 kategorija i sudjelovalo je umalo 34 tisuće srednjoškolača iz 625 škola. Na završnicama prva tri mjesta postiglo je 107 natjecatelja, iz 64 škole.

Mlade, darovite i najbolje na državnom natjecanju: (s lijeva) Dalma Perak, Laura Tišlerić i Inez Kvarda u društvu prof. Marije Šajnović

„Državna su natjecanja srednjoškolača poput svih nadmetanja, natjecanja nade i blagdan nade. Ali jedinstveni su po tome što su njihovi pobjednici tek sada krenuli po putu koji donosi priznanja, nagrade te vodi do potpunosti, a druga natjecanja već su ubiranje plodova neumornoga rada jedne duge karijere ili zatvaranje dijela životnoga puta poput olimpijskih ili svjetskih športskih natjecanja. Kojima je život poklonio nadarenost, onima je dao i zadaću. Nemojte rasipati svoj talent, budite skromni i nemojte se hvalisati, ali danas slavite“ – reče među inima gđa Hoffmann.

Podsjetimo, na ovogodišnjem državnom natjecanju srednjoškolača iz hrvatskoga jezika i književnosti sudjelovalo je trinaest gimnazijalaca, a pri završnici njih četvero: maturant pečuške Hrvatske gimnazije Miroslava Krležje Mladen Filaković, maturantica Inez Kvarda, gimnazijalke 11. razreda Dalma Perak i Laura Tišlerić iz budimpeštanske Hrvatske gimnazije. Ukupno se moglo osvojiti 200 bodova. Prva su tri mjesta osvojile HOŠIG-ove gimnazijalke, treće mjesto gimnazijalka 11. razreda Laura Tišlerić (159 bodova), nastavnica je profesorica hrvatskoga

jezika i književnosti Marija Šajnović, drugo mjesto gimnazijalka 11. razreda Dalma Perak (165 bodova), nastavnica je također profesorica Marija Šajnović, a prvo je mjesto pripalo maturantici Inez Kvarda (170 bodova), nastavnica je Mirjana Karagić, profesorica hrvatskoga jezika i književnosti.

U sklopu svečanosti gđa Hoffmann uručila je i priznanja „Bonis Bona –

za narodne darovite“ profesorima i predsjednicima prosudbenog odbora te predsjednicima pripremanja predmetnih natjecanja. Odluke o dodjeli donosi Prosudbeni odbor natjecanja, Ministarstvo ljudskih resursa, Prosvjetni ured te Zavod za istraživanje i razvoj prosvjete. Školske godine 2012/13. narečeno odličje i po tristo tisuća forinti dobilo je trideset i sedam voditelja profesora, priznanje i po šesto tisuća forinta trinaest profesora za višegodišnji izvanredni rad s darovitim učenicima, priznanje i po šesto tisuća forinta četiri predsjednika prosudbenog odbora, odnosno priznanje i po petsto tisuća forinta troje predsjednika pripremanja predmetnih natjecanja. Narečeno je odličje dodijeljeno i višegodišnjoj predsjednici državnih natjecanja srednjoškolača iz hrvatskoga jezika i književnosti, te osnovnoškolača iz hrvatskoga jezika, književnosti i narodopisa prof. Matildi Böls. Ona zbog zdravstvenih razloga nije nazočila svečanosti.

Čestitamo profesorici Matildi Böls, gimnazijalkama i voditeljima profesoricama te želimo im mnogo zdravlja, uspjeha i sreće!

Kristina Goher

KOLJNOF – Od 17. do 22. junija, u mjesnoj Dvojezičnoj školi „Mihovil Naković“ jur po jubilarni, petnaesti put se održava školski tabor uz tamburanje, jačenje, igrokazanje i različite zabave, izlete. Kako nam je povidala školska ravnateljica Agica Sárközi, i ljetos, uprav tako kot i u minuli ljeti, najavljenikov je dovoljno, kih 40–45, ki će od pondiljka suprot ferijov još nastaviti pohadjanje školske zgrade. Ljetos će stati jednotajedni tabor u znaku loze, nacionalnih parkov. Dopodne su svenek predvidjene djelaonice, jezične ure, ručno djelo, šport, a otpodne stoju na raspolaganju zabave: kino, kupanje, kviz, pečenje slanine, izleti, ture. U srijedu jur s tradicionalnom svetom mašom se zatvara školsko ljetos i podilit će se svidožbe, a u subotu zatvara svoja vrata i 15. školski tabor u Koljnofu.

BUDIMPEŠTA – Već desetak godina odlično surađuju zagrebački Učenički dom «Marija Jambrišak», dom za učenice srednjih škola, i budimpeštanski Hrvatski vrtić, osnovna škola, gimnazija i đački dom. U okvirima suradnje HOŠIG-ovi učenici 9. razreda u proljeće redovito putuju na trodnevni boravak u Zagreb, a od 14. do 15. lipnja učenice i profesori Učeničkog doma «Marija Jambrišak», njih 25, dolaze k budimpeštanskim prijateljima u HOŠIG. Osim druženja i razmjene iskustava oni će razgledati mađarski glavni grad te posjetiti njegove znamenitosti.

SERDAHEL – Hrvatska samouprava „Stipan Blažetin“ još na jesen u okviru Pomurskih književnih dana raspisala je natječaj za osnovnoškolce u sakupljanju duhovne ostavštine pomurskih Hrvata. Predano je 43 važeća natječaja, čiji su autori nagrađeni izletom u zagrebački Zoološki vrt. Organizator je čekao odgovarajuće vrijeme, tako će 14. lipnja serdahelska djeca otputovati na izlet u Zagreb.

KERESTUR – Osnovna škola „Nikola Zrinski“ već po običaju, od 17. do 21. lipnja organizira tabor ručne radionice na koji se mogu javiti učenici mjesne škole. Sudionici tabora tijekom tjedna imat će razne radionice ručnih radova od nizanja bisera, slikanja na svilu, bojanja tkanine do rezbarenja. Ta ustanova organizira i školu nogometa, od 21. do 24. lipnja, u koju se mogu javiti ljubitelji nogometa iz cijele regije. U školi nogometa sudjeluju i mladi nogometaši mjesta i osim uvježbavanja raznih tehnika igraju se nogometne utakmice između momčadi škole nogometa.

Duhovi sa salantskim „kraljicama” u organizaciji KUD-a „Marica”

U organizaciji salantskoga KUD-a „Marica”, 19. svibnja organizirana je tradicionalna proslava blagdana Duhova i Hrvatska večer. Programi dana započeli su jutarnjom svetom misom u nijemetskoj crkvi, kojoj je slijedio prigodan kulturni program, u izvedbi salantskih „kraljica” ispred crkve. Od 13 sati tri skupine djevojčica obučenih u narodnu nošnju obilazile su salantske domove, a od 18 sati je priredbeno mimohod folklornih skupina od Restorana „Marice” do doma kulture, gdje se održala svečana gala. Nastupili su KUD «Matija Gubec» iz Donjeg Miholjca, KUD «Slavonac» iz Podravske Moslavine, Ženski pjevački zbor «Snaše» iz Pogana, i domaćini priredbe, KUD «Marica». Nakon programa slijedio je bal uza svirku Orkestra „Podravka”. Priredba se ostvarila uz potporu Ministarstva ljudskih resursa, Hrvatske samouprave Baranjske županije, Generalnog konzulata Republike Hrvatske, salantske Hrvatske i Seoske samouprave, Restorana «Marica» i tvrtke Szalántai Zrt.

Blagdan Duhova jedan je od najvećih blagdana Katoličke crkve, štovan među Hrvatima u Baranji, a pogotovo među bošnjačkim Hrvatima u Nijemetu-Salanti. Rođendan je to Kristove Crkve, blagdan Duha Svetoga. Pedeset je dana od Isusova uskrsnuća do Duhova. Isus šalje svojim učenicima Duha Svetoga koji će ostati u njegovoj Crkvi do konca svijeta. Djela apostolska donose kako su apostoli, puni Duha Svetoga, govorili tako da su ih mogli razumjeti ljudi svih naroda i jezika, a mnoštvo se „dalo krstiti te su primili Duha Svetoga”. Svetu misu u nijemetskoj crkvi služio je Ladislav Ronta, župnik iz Harkanja koji se brine i o katoličkim vjernicima u Salanti-Nijemetu. „Kraljice” su nakon svete mise s tamburašima, članovima KUD-a „Marica”, koji vježbaju pod rukom

Pred nijemetskom crkvom

Povorka glavnom cestom

*Predsjednica udruge KUD-a „Marica”
Judita Szajkó Šokac i članica
Predsjedništva Brigita Štivić Šandor*

Zoltána Vízvária, sa svojom učiteljicom Vesnom Velin izveli prigodnu koreografiju pozdravljajući kolom i pjesmom ispred crkve nazočne vjernike. Potom su u poslijepodnevnom satima posjetili i brojne kuće u Salanti. Bili su bogato darivani za svoje želje i pozdrave. Salantske „kraljice” bile su članice male i srednje skupine KUD-a „Marica”, ove godine organizirane čak u tri skupine.

Mala skupina KUD-a „Marica” izvodi kraljički običaj

Predvečer su se sudionici svečane gale okupili oko Restorana „Marica” kako bi krenuli prema domu kulture. Nebo se naoblačilo i zaškurilo, ali kiša nije smočila prekrasnu nošnju niti otjerala osmijeh s lica. Dom kulture bio je prepun. Okupljene su pozdravile uime organizatora predsjednica udruge KUD-a „Marica” Judita Szajkó Šokac i članica Predsjedništva Brigita Štivić Šandor. One su poimence pozdravile ugledne goste, među njima generalnu konzulicu Ljiljanu Pancirov i predsjednika HDS-a Mišu Heppa. Zahvalile su Salančanima, bošnjačkim Hrvatima koji su svoja čuvana blaga izvadili iz škrinja i njime okitili ograde svojih kuća, te onima koji su jutarnju misu uljepšali svojom nazočnošću obučeni u tradicionalnu narodnu nošnju. Potom su predstavile drugu KUD „Marica”, utemeljen prije četrnaest godina. Udrugom upravlja peteročlano predsjedništvo, u društvenom radu, na čelu s predsjednicom Juditom Szajkó Šokac, a članovi su dopredsjednica Brigita Štivić Šandor, Eva Srimac, Alek-

sandra Szendrői i Eszter Mátrai Gros. Cilj je udruge očuvanje kulture bošnjačkih Hrvata i njegovanje hrvatskoga narodnog plesnog blaga. Ples se podučava djeci počev od šeste godine. Djeluju tri plesne skupine; Mali, Veliki i Odrasli. Učitelji plesa sada su Vesna Velin i József Szávai. Djeluje i tamburaški orkestar s učiteljem Zoltánom Vízváriem, i pjevačka skupina. Obuhvaćene su svi tamošnji naraštaji. Bogati program gale započeo je izvedbom običaja „kraljica” najmlađih članova društva, nastavio se nastupom Ženskoga pjevačkog zbora «Snaše» iz Pogana, nastupom KUD-a «Matija Gubec» iz Donjeg Miholjca i KUD-a Slavonac» iz Podravske Moslavine, te nastupom Velike «Maričine» skupine, «Maričinog» orkestra te nastupom «Maričine» skupine Odraslih.

Nakon svečane gale slijedio je tradicionalni duhovski bal uza svirku Orkestra „Podravka” i bogatu tombolu.

Branka Pavić Blažetin

Orkestar KUD-a „Marica” vježba sa Zoltánom Vízváriem

UNDA – U ovom sridnjegradišćanskom selu ov vikend gostuju prijatelji iz Cerića. Tomu je jur deset ljet da su folklorasi „Veseli Gradišćanci” nastupali na Vinkovači jeseni i gostovali u Ceriću, koje selo je u Domovinskom boju u cjelini porušeno. Zato su Undanci jur doma i u cijelom Gradišću inicirali pomoćnu akciju i skupljanje pineza za izgradnju slavonske crikve. Odonda se držu čvrste veze, tako su i prošlo ljeto dospili Undanci na veliki folklorni spektakl u Vinkovce. 15. junija, u subotu, će se ponovo strefiti prijatelji u Gradišću i za objedom idu u toplice va Bika. Undansko hrvatsko društvo ta dan poziva sve zainteresirane u 17.45 uri u mjesnu crikvu na hrvatsku svetu mašu, na koj će jačiti pjevački zbor „Credo” iz Hrvatske, zatim slijedi druženje u Kulturnom domu ter putovanje u Austriju na gerištofsku zabavu skupa s domaćini. Drugi dan, nedilju, kako nam je rekao predsjednik Hrvatske samouprave Unde Štefan Kolosar, Cerićani će muzički polipšati i koljnofsku mašu u deset uri. To će biti ujedno i hodočašće Hrvatov pred kip Putujuće Celjanske Marije, ki su bili jur i u Celju i jako su se veselili, kad su čuli da kip Blažene Divoce Marije iz Celja boravi u Ugarskoj, u Koljnofu. Za koljnofskim shodišćem se vraćaju na objed i ta dan će se lučiti i zbogomdati Gradišću.

HARKANJ – Od 17. do 19. svibnja održani su «Harkányi boszorkányságok», festival vina, gastronomije, zdravog života i mjesne tradicije za male i velike. Grad Belišće, u sklopu projekta «Biciklom kroz kulture od Harkanja do Belišća», financiranog sredstvima IPA programa prekogranične suradnje Mađarska–Hrvatska, kao projektni partner grada Harkanja, bio je počasni gost festivala. Festival su obilježila razna natjecanja, kazališne predstave, nastupi glazbenih skupina i zborova. Belišćanska se družina okušala u kuhanju mađarskoga specijaliteta gulaša, gdje je savladala jaku konkurenciju i osvojila prvo mjesto. Trodnevni su festival posjetili brojni mještani, turisti i gosti iz Njemačke. Održavanje dobrosusjedskih odnosa i suradnja između dva prekogranična grada nastavit će se i daljnjim aktivnostima projekta. Vrijednost projekta iznosi 679.091,66 eura, od kojih Europska Unija osigurava 577.227,90 eura, a ostatak od 15% prijavitelji projekta. U Mađarskoj će se izgraditi dio biciklističke staze, odmorište s parkiralištem za bicikle i roštiljem te sanitarni čvor nedaleko od gradića Terehegya. Projekt podrazumijeva i tri kulturno-zabavno-turistička programa koji su planirani u svibnju, rujnu i studenom, tečaj hrvatskoga jezika te školu hrvatskoga folklornog plesa. U sklopu projekta izgradit će se dio biciklističke staze od Belišća do Gata, duljine tisuću metara kroz ulice Borik i Matije Gupca, u smjeru Kitišanaca, te će biti provedene ostale aktivnosti iz projekta kao što su: tečaj učenja mađarskog jezika, radionice slikanja krajolika i pripreme pekmeza.

JAVI SE U 20. TABOR PERUŠKE MARIJE!

HRVATSKI ŽIDAN – Hrvatsko katoličansko omladinsko, vjersko i kulturno društvo Hrvatskoga Židana poziva hrvatsku katoličansku mladinu, od 12 do 16 ljet starosti, i dotično ljeto, jur u svoj 20. Tabor Peruške Marije, od 30. julija do 4. augustuša. Pokrovitelj Tabora i oput je Štefan Dumović, farnik Hrvatskoga Židana. I što se nudja prik tajedan dan u židanskoj lozi? Spalo u prirodi pod šatorom, puno igranja, zabave, naticanja, razgovori, duševni dan, športski dan, izleti, ture, taborski oganj, formiranje zajednice, maše, predavanja, različite djelaonice...

Glavni organizator i peljač tabora je Petar Horvat. Stroški tabora su za jednu peršonu 10 000 Ft, za braća 18 000 Ft. Javiti se morete do 30. junija na sljedeći adresa: www.facebook.com/tabor.peruska ali na adresi organizacijskoga štaba: Peruska Tábor Művelődési Ház 9733 Horvátzsidány, Csepregi utca 2. Tel.: 36/30 476 2615 i na emailu: peruska19@gmail.com

Prva pričest na Undi

Školari osmoga razreda s prvopričesnici i vjeroučiteljicom Žužom Horvat ter farnikom Štefanom Dumovićem

Prva pričest je jako važan događaj za cijelu obitelj, a posebno za prvopričesnike. Ovom prilikom su došle u lipo nakinčenu undansku crkivu Barbara Haniš i Alexandra Szabó 26. maja, u nedilju, dopodne na svetačnu mašu. U krugu familije, u svidočanstvu školske i vjerske zajednice ter pod peljanjem vjeroučiteljice Žuže Horvat i dušobrižnika Štefana Dumovića svečano su prvi put k sebi zele svetu oštiju. Ov susret sa Jezušom Kristušom će vjerojatno nepozabljen ostati u njevom žitku i spominku. Običaj je na Undi da prilikom prve pričesti osmi razred zahvaljuje vjeroučiteljici i farniku za vjersko podvaranje. Tako su to učinili oput Mirjana Balog, Aleks Cipetić i Dániel Szabó.

Marija Fülöp-Huljev

Budimpeštanska Hrvatska izvorna plesna skupina gostovala u Velikoj

Plesači pomurskih plesova skupine i tamburaški sastav Prekovac (snimka: Hrvatska izvorna plesna skupina)

„Čuvajmo običaje zavičaja“ naziv je tradicionalne veličke međunarodne smotre folkloru koja je ove godine priređena dvadeset i treći put, 24–26. svibnja, na prostoru igrališta Osnovne škole Ivana Gorana Kovačića. U petak, prvoga dana, priređen je veliki koncert Crvene jabuke, Tamburaškog sastava Veličke legende, potom je glazbu puštao poznati požeški DJ Topa. U sklopu trodnevne manifestacije četvrti put je ustrojen i Najduži stol u Hrvata, koji su u subotu pripremali stanovnici Općine Velika, gosti iz svih krajeva Hrvatske i susjednih zemalja, uza sudjelovanje dvjestotinjak izlagača. Najduži stol, dužine tisuću metara, bio je najavljen pucnjem iz topa požeške građanske straže i kuburaša iz Pregrade. Nakon hrane uslijedio je koncert tamburaških sastava Zlatni vez i Zlatna dolina. U nedjelju, 26. svibnja, smotru kulturno-umjetničkih društava „Čuvajmo običaje zavičaja“ prethodila je sveta misa u veličkoj crkvi. Na smotri je nastupalo četrnaest društava, među kojima četiri iz inozemstva. Osmi put je na toj veličkoj manifestaciji gostovala i budimpeštanska Hrvatska izvorna plesna skupina, koja je s mađarskim specijalitetima sudjelovala u postavljanju Najdužeg stola u Hrvata, te na smotri uz pratnju tukuljskog sastava Prekovac izvela najnovije koreografije, splet međimurskih plesova.

k. g.